

Сезона 2017/2018

БЕОГРАДСКА ФИЛХАРМОНИЈА

Ваздух

Диригент: **Габријел Фелц** / Conductor: **Gabriel Feltz**

Солисти: **Радован Влатковић и Никола Ћирић**, хорне / Soloists: **Radovan Vlatković and Nikola Ćirić**, horns

Петак, 22. децембар 2017. године
Задужбина Илије М. Коларца у 20 часова

www.bgf.rs

Програм:

Волфганг Амадеус Моцарт

Концерт за хорну и оркестар К 447 у Ес-дуру

Wolfgang Amadeus Mozart

Concerto for horn and orchestra K 447 in E-flat major

Allegro

Romance (Larghetto)

Allegro

Трајање: око 16 мин.

Антонио Розети

Концерт за две хорне и оркестар у Ес-дуру

Antonio Rosetti

Concerto for two horns and orchestra in E-flat major

Allegro maestoso

Romance

Rondeau

Трајање: око 18 мин.

Антон Брукнер

Симфонија бр. 9 у де-молу

Anton Bruckner

Symphony No. 9 in D minor

Feierlich, misterioso

Scherzo. Bewegt, lebhaft. Trio. Schnell

Adagio. Langsam, feierlich

Трајање: око 65 мин.

Концертмајстор: Мирослав Павловић

Concertmaster: Miroslav Pavlović

Концерт за хорну и оркестар K 447 је трећи од укупно четири концерта које је **Волфганг Амадеус Моцарт** (1756–1791) компоновао за овај инструмент. Настајао је између 1784. и 1787. године током композиторских бечких година. Још као осмогодишњак, Моцарт је себи задао задатак да једног дана хорни подари обиље добрих композиција. Тако, хорна у његовом опусу од раних дела постепено проналази свој пут, све до 1782. године када настаје први од четири концерта за хорну, посвећен Јозефу Лојтгебу, једном од најталентованијих хорниста тог доба и Моцартовом пријатељу из детињства. Концерт, који вечерас слушамо, настајао је између 1784. и 1787. године. Концерт кроз три контрастна става ставља извођачке изазове пред солисту, праћеног гудачким оркестром, кларинетима и фаготима. После уводног *Allegro* следи лирска романса дугог даха, у моцартовском вокалном маниру, на коју се наставља полетни финале у форми ронда са препознатљивим, *ловачким* сигнаlima. Солистичка деоница садржи бројне пасаже који су представљали изазов за тадашње хорнисте који су свирали на природној хорни, без вентила. Данас је ово остварење једно од најпопуларнијих за хорну и део стандардног концертантног репертоара.

По имену Италијан, по пореклу Немац рођен у тадашњој Бохемији, **Антонио Розети** (1750–1792), био је не само Моцартов савременик, већ, према мишљењу неких стручњака, и композитор у чијим многобројним делима посвећеним хорни је Моцарт је видео узор за своје концерте за хорну. Како се претпоставља, написао је 17 концерата за соло хорну и 6 концерата за две хорне, успостављајући конвенције: средишњи лагани став је, по неписаном правилу, романса, док је финале, пун покрета, често рондо. Један од концерата за две хорне и оркестар у Ес-дуру, Розети је написао и посветио Францу Звирзини и Јозефу Наглеу, чувеном дуу виртуоза. Ипак, данас му се још поуздано не приписује ауторство над овим делом, јер су прва издања нотирала име *г. Хајдна* као композитора концерта, тако дајући додатну недоумицу да ли је у питању Јозеф или Михаел. Ово остварење је необично по томе да у првом и последњем ставу нема каденце, док је једино у другом ставу означено место у партитури на којем извођачи могу сами импровизовати каденцу, што је била пракса тог доба.

На својој последњој симфонији – Симфонији бр. 9 у де-молу **Антон Брукнер** (1824–1896) је започео рад 1887. године, радећи на њој до смрти 1896, оставивши незавршен четврти став. Због тога су после његове смрти штампана бројна издања, 1903, 1934, 1951. и последње, 2000. године са покушајима да се јавности представе „намере“ композитора. Вечерас је на програму управо последња верзија која се фокусира на факсимиле и исправља поједине штампарске грешке из претходних издања дела прва три става.

Целог свог живота дубоко религиозан, Брукнер је свој последњи опус посветио *драгом господу Богу*, сматрајући га својим *opus summit* и синтезом својих целокупних достигнућа. Резултат је остварење које својом тоналном и хармонском слободом отвара пут ка свему ономе што ће донети XX век, прво са делима Малера и Шенберга, а затим Лигетија и Вареза. Уводни став писан је у сонатној форми, али са веома посебном структуром на микро плану са нестандартно великим бројем тематских материјала. По узору на концепцију Бетовенове *Девете симфоније*, он на место другог традиционално лаганог става, поставља скерцо, те трећи, стицајем околности, и последњи став постаје адађо, *лаган и свечан* са аутоцитатима из ранијих остварења. Због тога се данас трећи став свира последњи, онако како га је Брукнер написао и о њему размишљао као свом *опроштају од живота*, јер довољно снажно делује и савршено заокружује не само дело, већ и Брукнеров живот.

Марија Костић*

Следећи концерт у редовној сезони Београдске филхармоније у оквиру циклуса *Ваздух* је у петак, 19. јануара 2019. године, у Задужбини Илије М. Коларца, са почетком у 20 часова.

Кристијан Мандеал
Александар Латковић, виолончело

Л. Бокерини: Концерт за виолончело и оркестар
Д. Шостакович: Симфонија бр. 4

Поштовани претплатници, обавештавамо вас да ће пред почетак сваког концерта Београдске филхармоније, у 19:30 часова, у Музичкој галерији Коларца, музиколог Маја Чоловић-Васић држати уводно предавање о делима која су на програму те вечери.

Поштовани посетиоци, молимо вас да искључите мобилне телефоне и обавештавамо вас да је за време концерата Београдске филхармоније строго забрањено фотографисање и коришћење уређаја за видео или аудио снимање. Желимо вам пријатно вече.

Dear visitors, please turn off your mobile phones; you are also kindly reminded that taking photographs and the use of video and audio recording devices is strictly forbidden during the concerts of the Belgrade Philharmonic. We wish you a nice evening.

*У сезони 2017-18, Београдска филхармонија пружа прилику одабраним младим музиколозима да писањем програмских коментара обогате своју стручну праксу.

Новоименовани шеф-диригент Београдске филхармоније **Габријел Фелц** рођен је 1971. године у Берлину. Од 2013. године ради као генерални музички директор Дортмундске опере и шеф-диригент Дортмундске филхармоније. Након три веома успешне године, уговор му је обновљен до 2023. године. После Филхармоније Алтенбург-Герге (2001–2005) и Штутгартске филхармоније (2004–2013), ово је трећи узастопни пут да обавља функцију шефа-диригента неког немачког оркестра. Необичним програмима и уочљивим побољшањем уметничког квалитета, успео је значајно да повећа посећеност концерата свих ових оркестара. Године 2007, Фондација *Сергеј Рахмањинов* је доделила Габријелу Фелцу и Штутгартској филхармонији награду *Prix Rachmaninow* за интерпретацију циклуса концерата са музиком Рахмањинова. Поред тога, Фелц је био главни гостујући диригент у Базелском позоришту (2008–2013), где је био заслужан за неколико оперских поставки, што је допринело томе да Базелско позориште 2009. и 2010. године буде проглашено за *Оперску кућу године*.

Од 1989. до 1994. године, Габријел Фелц је студирао на Музичкој академији *Ханс Ајзлер* у Берлину, на одсецима за дириговање и клавир. Након студија, постао је асистент Герду Албрехту у Хамбуршкој државној опери (1994–1995). Своје прве ангажмане добио је у опери у Либеку (1995–1997) и позоришту у Бремену (1997–2001).

Габријел Фелц је дириговао водећим оркестрима у Немачкој и иностранству, као што су Дрезденски државни оркестар Саксоније, Симфонијски оркестар Баварске радиотелевизије, Баварски државни оркестар, Немачки симфонијски оркестар из Берлина, Оркестар Концертхауса из Берлина, Оркестар Франкфуртске опере и музеја, Државна капела из Вајмара, Оркестар Националног театра из Манхајма, Бамбершки симфоничари, Есенска филхармонија, симфонијски оркестри радиотелевизија из Берлина, Келна, Лајпцига, Хановера и Сарбрикена, Немачки национални омладински оркестар, Симфонијски оркестар Бечког радија, Дански национални симфонијски оркестар, Бернски симфонијски оркестар, Базелски симфонијски оркестар, Оркестар Фламманске опере у Антверпену, Ирски национални симфонијски оркестар, Симфонијски оркестар из Сеула, Симфонијски оркестар из Милуза, као и Симфонијски оркестар из Гуангџуа, Кинески национални симфонијски оркестар и Пекиншки симфонијски оркестар. У сезони 2013/14, Габријел Фелц је имао веома успешан први наступ у Комичној опери у Берлину, са продукцијом опере *Војници* Бернда Алојза Цимермана, а у истој сезони дириговао је и *Холанђанина луталицу* у Баварској државној опери. Најважнији ангажман у сезони 2014/15 било је извођење Осме симфоније Густава Малера поводом прославе двестоте годишњице Музикферајна у Грацу.

Богата дискографија Габријела Фелца чини га једним од најистакнутијих диригената своје генерације. Репертоар обухвата великане од Моцарта и Бетовена преко Рахмањинова, Елгара, Прокофјева, Скрјабина и Рихарда Штрауса до Ноноа и Лигетија. Фелц је 2007. године започео снимање свих Малерових Симфонија (за продуцентску кућу *Dreyer-Gaido*) са Штутгартском филхармонијом. За сада су завршени снимци првих седам симфонија. Овај циклус је изузетно хваљен од стране критичара као *најнеобичнији и најконтроверзнији циклус последњих година*. Снимак дела *Intolleranza* Луиђија Ноноа са Бременском филхармонијом и хором Бременске опере под диригентском палицом Габријела Фелца је у јуну 2013. године добио награду *Diapason d'Or*. Блу реј диск са делом *Белкис – краљица од Сабе* Оторина Респигија је објављен 2013. године, а ово остварење представља снимак првог извођења тог дела након светске премијере одржане 1932. године у миланској Скали. Телевизијска продукција дела *Аида на Рајни* донела је Фелцу огроман успех у целој Европи (уживо су је преносиле телевизијске куће Swiss TV, 3Sat, RAI, ZDF) и објављена је на ДВД-ју.

Међу будућим пројектима треба поменути концерте и оперске поставке у Берлину, Цириху, Тајпеју (Тајван), Келну, Грацу, Сендају (Јапан) и Сан Антонију (САД).

Радован Влатковић, један од најважнијих инструменталиста своје генерације, наступао је као солиста широм света, популаришући хорну као извођач и предавач.

Рођен је у Загребу 1962. године, а студирао је у класи проф. Прерада Детичека на Музичкој академији у Загребу и у класи проф. Михаела Хелцела на Музичкој академији у Детмолду. Влатковић је освајао бројне прве награде на националним и међународним такмичењима, међу којима су Награда Анкона 1979. године и прва награда на Такмичењу АРД у Минхену 1983. године, што је било први пут после четрнаест година да ову награду освоји хорниста. Захваљујући овим успесима добио је бројне позиве за учешће на музичким фестивалима широм Европе, попут фестивала у Салцбургу, Бечу, Единбургу, Дубровнику и другим, затим на оба америчка континента, у Аустралији, Израелу, Кореји и позиве за редовне наступе у Јапану.

У периоду од 1982. до 1990. године био је ангажован као први хорниста Симфонијског оркестра Радио Берлина (данас Немачки симфонијски оркестар) којим су дириговали Рикардо Шаји и Владимир Ашкенази. Од 1992. до 1998. године је радио као професор хорне на Музичкој академији у Штутгарту, а професор хорне на реномираном *Моцартеуму* у Салцбургу постао је 1998. године. Од 2000. године је шеф Одсека за хорну на Музичком колеџу *Краљица Софија* у Мадриду.

Влатковић је наступао као солиста са многим познатим симфонијским и камерним оркестрима, као што су Баварски симфонијски оркестар, Симфонијски оркестар радиотелевизије из Штутгарта, Немачки симфонијски оркестар, Минхенски камерни оркестар, Симфонијски оркестар Би-Би-Сија, Симфонијски оркестар Града Бирмингема, Енглески камерни оркестар, Шкотски камерни оркестар, Академија *St. Martin in the Fields*, Оркестар *Моцартеум*, *Камерата академика* из Салцбурга, Бечки камерни оркестар, Оркестар Санта Ђеђилија из Рима, Ротердамска филхармонија, оркестри из Берна, Базела, Цириха, Лиона, Стразбура, Симфонијски оркестар Јапанске радиотелевизије, Метрополитан и Јомиури оркестри из Токија, као и симфонијски оркестри из Аделејда и Мелбурна.

У периоду 2000–2003. године Влатковић је био уметнички директор Септембарског фестивала камерне музике у Марибору. Редовно наступа са Андрашом Шифом, Хајнцом Холигером, Елмаром Шмидом и Клаусом Тунеманом. Као веома тражени камерни музичар, учествовао је на фестивалу Локенхаус Гидона Кремера, Децембарским вечерима Свјатослава Рихтера у Москви, на фестивалу *Кројт* Олега Кагана и Наталије Гутман, фестивалу *Марлборо* Рудолфа Серкина, фестивалу *Мондзе* Андраша Шифа, на фестивалима у Вићенци, Итингену, Кумоу, Праша Коуву и Фестивалу Казалс у Праду.

Влатковић је учествовао у премијерним извођењима композиција Елиота Картера, Софије Губајдулине, Хајнца Холигера и неколико хрватских композитора који су писали концерте специјално за њега. У мају 2008. године је премијерно одсвирао Концерт за хорну који је за њега компоновао Кшиштоф Пендереcki, заједно са Бременском филхармонијом и композитором у улози диригента. Ову композицију је још неколико пута изводио у Јапану, Тајвану, као и у Пољској поводом композиторовог седамдесет и петог рођендана. Очекују га наступи у Немачкој, Шпанији, Италији и Хрватској, као и у Берлинској филхармонији са бившим матичним оркестром, под управом Владимира Ашкеназија. У сезони 2008/09, Влатковић је наставио свој ангажман као резиденцијални уметник у оркестру Верди у Милану.

Радован Влатковић је добитник Награде немачких критичара за неколико својих издања. Међу његовим бројним снимцима налазе се концерти Моцарта и Штрауса са

Енглеским камерним оркестром и диригентом Џефријем Тејтом, композиције Сен-Санса са Оркестарским ансамблом из Париза под управом Жан-Жака Канторова, Бритнова Серенада за тенор, хорну и гудачки оркестар са Нилом Џенкинсом и Ансамблом Ориол у Берлину, Концерти за две хорне Леополда Моцарта и Фаша са Херманом Бауманом и Академијом *St. Martin in the Fields*, под управом Ајоне Браун. Бројне Влатковићеве снимке, укључујући и камерне музике, издале су дискографске куће *EMI, DECCA, Philips, Deutsche Grammophon, Teldec, Dabringhaus & Grimm* и *Denon*.

Влатковић је 2014. године постао почасни члан Краљевске музичке академије, што је част коју има само 300 музичара из целог света.

Радован Влатковић свира хорну модел 20 М, фирме *Паксман* из Лондона.

Никола Ђирић рођен је 1992. у Нишу (Србија). Завршио је основну и средњу музичку школу у свом родном граду, а основне и мастер студије на Академији уметности у Новом Саду у класи професора Ненада Васића. Постдипломске студије завршио је на Универзитету *Моцартеум* у класи проф. Радована Влатковића.

Наступао је као солиста са Београдском филхармонијом, Војвођанским симфонијским оркестром, Нишким симфонијским оркестром. Сарађивао са Фестивалским омладинским оркестром у Бајројту (Немачка), Универзитетским оркестром *Моцартеум*, оркестром фестивала *Енкуентро* у Шпанији и многим другим оркестрима у Србији и иностранству.

Као оркестарски музичар наступао је са еминентним уметницима међу којима су Зубин Мехта, Кшиштоф Пендерецки, Емануел Паји, Штефан Дор, Стивен Исерлис, Мартин Фрост, Хајнрих Шиф, док је као камерни музичар сарађивао са врсним уметницима као што су Радован Влатковић, Матијас Рац, Паскал Морегес, Хансјерг Шеленбергер.

Никола је био предавач на фестивалу *Вербије* у Швајцарској, као и на првој оркестарској академији Београдске филхармоније. Добитник је награде Универзитета у Новом Саду за изузетне резултате у уметности 2015. као и бројних награда на републичким и међународним такмичењима. Усавршавао се код изузетних педагога као што су Лука Бенучи, Андре Касале, Боштјан Липовшек, Михаел Хелцел.

Стални је хонорарни сарадник оркестра Опере Српског народног позоришта у Новом Саду. Налази се на позицији соло хорнисте оркестра Београдске филхармоније.